

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

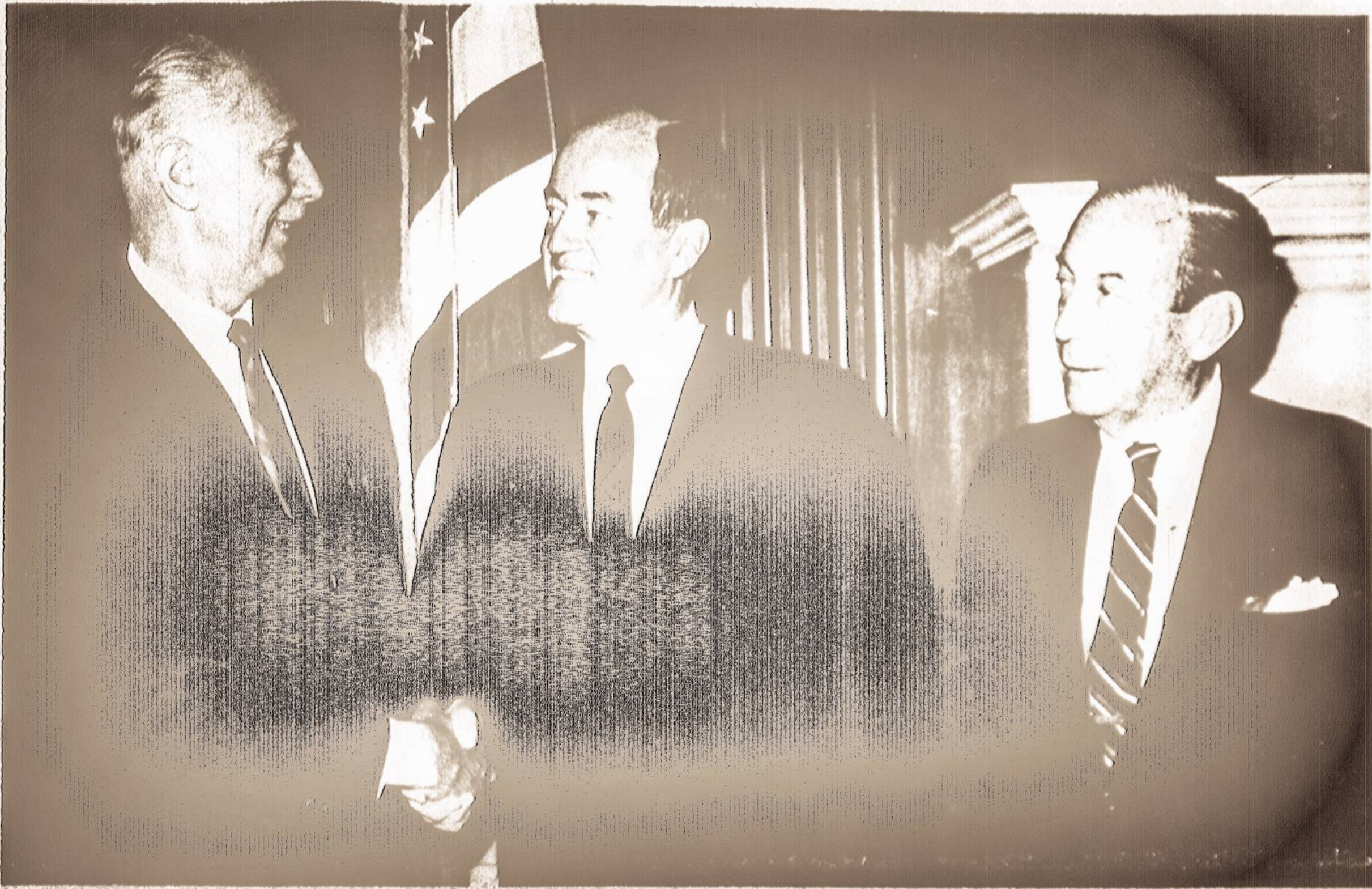
81 M. 10 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1967 M. GEGUŽES (MAY) 12 D.

Telefonas
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

ANTANAS VARNAS, New Yorko Valstybės lietuvių demokratų vadovas, neseniai dalyvavo Demokratų Partijos sukvietame tautybių grupių suvažiavime Washington, D. C., kuriame dalyvavo JAV Vice-prezidentas Humphrey ir buvęs New Yorko miesto mēras Robert Wagner. Nuotraukoje (iš k. į d.) Antanas Varnas sveikinas su Viceprezidentu Humphrey, dalyvaujant Robert Wagner.

INŽINIERIUS KĖSTUTIS MIKLAS

Inž. K. Miklas išrinktas į amerikiečių švietimo tarybą

Gegužės 3 d. įvykusiuose rinkimuose į Long Islando valstybinių mokyklų 21 distrikto švietimo tarybą (Board of Education) laimėjo inž. Kęstutis Miklas, gaudamas 54% visų balsų.

Apie įspūdingą Kęstučio Miklo išrinkimą paskelbė visi Long Islando dienraščiai bei Long Islando radijo stotys. Jis susilaukė visos eilės sveikinimų su linkėjimais iš daugelio amerikiečių organizacijų bei aukštųjų valdžios pareigūnų.

Inž. Miklas išrinktas trejiems metams. Nors jo kandidacija toje taryboje prasideda tik šių metų liepos 1 d., jis jau sekančią dieną po rinkimų buvo pakviestas dalyvauti visuose iki to laiko įvyksiančiuose tarybos posėdžiuose sprendžiamąjį balsą teisėmis.

Šis inž. Miklo laimėjimas yra malonus įvykis visiems lietuviams. Džiugu, kad mūsų tautietis taip puikiai bei plačiai užsirekomenduoja tarp amerikiečių ir taip giliai įsikverbia į jų veikimą.

Kęstutis Miklas gyvai reiškiiasi New Yorko lietuvių veikloje, ypač sėkmingai

vadovaudamas Liet. Bendruomenės kultūrinei veiklai. Yra dirbęs ir Lietuvių Komitete Pasaulinei parodai.

Inž. Miklas su žmona ir keturiais vaikais gyvena

Bethpage, L. I., kur jisai jau ilgus metus dalyvauja vietos amerikiečių bendruomenės gyvenime ir yra renkamas atsakingoms pareigoms. Jis dirba kaip inžinierius Readex Microprint Korporacijoje.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Į madingą mūsų dienų pareiškimą "Dievas mirė" taikliai atsikertama: "Kieno Dievas?" Panašiai į kai kurių lietuvių madingą prasimanymą, būk Lietuvos Vytis esanti "negyvas arklys palubėje", galima taikliai atsikirsti, pasiklausiant: "Kieno namuose?" Šitoks taiklus atkirtis ypač dera akivaizdoje smūgių suakmenėjusioms pozicijoms, kurios mus per eilę metų vis kviesdavo patiems nieko nedirbti, tik laukti keptų karvelių sidabrinėje lėkštėje iš "draugų" tarptautinėje politikoje. To, pavyzdžiui, laukia istorikas

Tęsiama 4 psl.

Lietuviškoje Chicagoje

A. MARTINONIO AUKA

Vienybės skaitytojas Antanas Martinonis, gyv. Cicerone, atnaujino savo prenumeratą, užmokėjo savo gimnaitės prenumeratą, o taip pat paskyrė ir 6 dol. auką Vienybei. Tai jis jau padaro ne pirmą kartą.

Šis senosios kartos ateivis skaito 7 lietuviškus laikraščius, tačiau iš jų visų Vienybei teikia pirmąją vietą, kadangi ši duoda daug informacijų ir yra objektyvi. Tik šiek tiek nusiskundžia, kad Vienybė nevisai reguliariai pasirodo.

Reikia pažymėti, jeigu būtų daug tokių tautiečių, kaip A. Martinonis, Vienybės finansinė padėtis būtų stipri, ir Vienybė galėtų lankyti skaitytojus reguliariai.

"ŠAUNUS" PAGERBIMAS

Chicagoje buvo pagerbtas didelis kontraktorius ir "veikėju" pasidaręs Valerijonas Šimkus, jo 60 metų amžiaus sukaktuvių proga. Pagerbtuvėse buvę tautiečiai teigia, jog nuotaika buvusi šauni, nes nestigę "Valerijono lašų". Daugumas taip jau nusilinksmo, kad sunkiai ant kojų laikėsi. Vienas iš Šimkaus gerbėjų, įsėdęs į automobilį įvažiavo į Jaunimo centro sodą, ir ten sužalojo dar naujai pasodintą medelį. To gerbėjo pasekmes gali pamatyti Jaunimo centro lankytojai, kurie stebisi -- kas galėjo numauti to medelio žievę?

GAUSYBĖ MENO PARODŲ CHICAGOJE

Chicagos lietuviai gali nieko kito neveikti, o tik lankyti lietuvių meno parodas, kurias čia visi ir visur rengia. Čiurlionio galerija, 69-tos gatvės galerija, Balzeko

Dail. A. Petrikonis klausosi kalbų per jo parodos atidarymą gegužės 6 d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Čia kalbėjo A. Rūkštelė, Br. Murinas ir J. Jasaitis.

E. Sulaičio nuotraukos

DALIS PUBLIKOS dail. A. Petrikonio parodos atidaryme Čiurlionio galerijos patalpose Chicagoje. Pirmoje eilėje sėdi dailininkai (iš k.): M. Šileikis, A. Kaupas, Br. Murinas, J. Pautienius.

Lietuvių kultūros muziejus, lietuviški "bankeliai" ir kitos patalpos yra pilnos lietuvių dailininkų arba į juos pretenduojančių tautiečių darbų.

Be jau anksčiau Vienybėje minėtų parodų, viena iš jų buvo atidaryta gegužės 6 d. Čiurlionio galerijoje. Tai dail. Antano Petrikonio meno paroda. Šis iš Anglijos 1959 m. į Ameriką atvykęs dailininkas, šioje parodoje išstatė 55 darbus, kurių didesnė dalis buvo nupirkta, kadangi kainos nebuvo aukštos, o paveikslų tematika ir atlikimas gana įvairūs, sugebantis. Paroda tęsėsi iki gegužės 14 d.

Gegužės 7 d. Chicago Savings bendrovės patalpose buvo atidaryta dail. V. Igno iš New Yorko tapybos ir grafikos darbų paroda. Ši paroda gerokai skyrėsi nuo Petrikonio savo darbais, kurie savo "igniška" dvasia gal ne vieną baidė, o, žinoma, dalis žiūrovų, dail. Igno gerbėjų, buvo gerokai sužavėti.

TRUMPAI IŠ CHICAGOS

* MARIJA BAGDONIENĖ iš Lietuvos atvykė paviešėti pas savo sūnus -- Vaclovą ir Valentimą Bagdonus. Dr. Valentinas Bagdonas turi Oak Lawn miestelyje modernią gyvulių ligoninę.

* DAIL. RAMOJUS MAZILIAUSKAS, važiuodamas automobiliu buvo sutrenktas kito automobilio ir to pasėkoje sunkiai sužeistas. Tačiau jo sveikatos padėtis gerėja ir po kurio laiko galės išeiti iš ligoninės. Šis dailininkas pagamino buv. Lietuvos prezidento dr. K. Griniaus paminklo projektą.

* AVANGARDINIS lietuvių teatras turėjo du pastatymus Balo studijos salėje Marquette parke gegužės 6-7 dienomis. Buvo suvaldinti trys trumpi veikalai.

* JAUNUČIO PUODŽIŪNO baleto studija turės pasirodymą birželio 3 d. Jaunimo Centre, o Irenos Valeckaitės studijos mokiniai -- birželio 10 d. toje pačioje vietoje.

* VIENYBĖS BENDRADARBIAI V. Zalaatorius ir E. Sulaitis aplankė vieną iš seniausių laikraščio skaitytojų (jis jį skaito 69 metus), A. Mačių, gyv. Bellwood, Ill. Su juo pasikalbėjimas ir nuotrauka tilps artimiausiose Vienybės numeriuose.

* DAINAVOS ANSAMBLIO naują valdybą sudaro: Jonas Paštukas - pirm., A. Alčiauskas - vicepirm., Stefa Gruodytė - sek., E. Slavinskas - išd., D. Valentinaitė - fin. sek., V. Radys - narys.

* MEŠKERIOTOJŲ ir medžiotojų klubas Chicagoje, gegužės 30 d. rengia pavasarinę gegužinę Willow Springs, Ill.

* NEŽINOMO LIETUVOS KARIO įnašas įsteigtas Lietuvių Fonde Chicagos LVS Ramovės skyriaus iniciatyva. Bus siekiama sukelti \$5,000 iki 1968 m.

* J. NARŪNĖS pasakos "Snaigių karalaitė" išspausdinta 1,000 tiražu perėtų metų pabaigoje, jau baigiama išparduoti.

Dail. V. Vaitiekūnas dėkoja žiūrovams už atsilankymą į jo darbų parodą Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Apie šią parodą jau buvo rašyta Vienybės Nr. 9. E. Sulaičio nuotr.

SOLISTAS STASYS BARAS kalba neseniai įvykusioje dail. Alf. Dargio parodos atidaryme Chicagoje.

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 3-3544

Pypkė ir Barzda scenoje

JONAS KIZNIS

Pypkės ir Barzdos struktūrose laikas ir erdvė neegzistuoja, nelemia įvykių eigos ar eilės; viskas patikėta visagalei žiūrovo vaizduotei ir fantazijai -- jos viską keičia, sutvarko, pateisina. Scena tampa buitimi, kur susitinka pomirtinis gyvenimas su žemiškąja dabartimi, kur pasakojimas iš praeities, kuri pasakoja numirėlis, virsta žiūrovo akyse šia diena; kelis įvykius skirtingose vietose matome tuo pačiu metu; žiūrovo akyse jaunuolis nukeliauja tūkstančius kilometrų ir virsta sukumpusiu seneliu, kuriam už kančias ir vargus angelai, atėję į sceną, žada amžiną palaimą ir džiaugsmą. Tokioj dramatinėj tvarkoj žiūrovo vaizduotei ir fantazijai daug darbo -- tai tikrai jų mankšta. Čia ir aktorius uždaviniai sudėtingesni negu tradicinėse dramose, kur veiksmas eina vienoj plotmėj ir personažas gyvena trumpą laikotarpį arba bent neateina iš "ano pasaulio" papasakoti, kaip jis buvo pasmaugtas.

Pypkės paruošimo spektakliui režisieriaus bendrieji uždaviniai būtų jos išlaikymas abstrakčioj plotmėj -- nesubuitinimas, bet ir nesušmėklinimas, o taipgi Pypkės personažo (balso iš užkulisių) išryškinimas santykių su dramos visuuma. Bet tai būtų tik dalis aplinkybių, kurių reikalinga paisyti, norint su autoriu kartu pasakyti, kad visa tai nieko nereiškia.

Viesulo dekoracijos daugiausiai gelbėjo Dailios Juknevičiūtės užmanymui nenuleisti Pypkės į buitinių situaciją. Elipsės pavidalo lanku išlenktom sienom sugautas plotas be buitinių detalių kėlė įspūdį veiksmo vykstančio ne žemėj, ne kuriam jos krašte ar vietovėj, bet kažkur erdvėj. Toks scenovaizdžio suerdvinimas, žemės kolorito sunaikinimas ir buvo Pypkės pastatymo ryškiausias elementas, davęs spektakliui nuotaikos ir stiliaus metmenis.

Scenovaizdis su minimum butaforijos lyg ir pabrėžė, kad "keliantis į erdvę" paimama tik tai, kas būtina reikalinga. Apdairiai padaryta, neiropoglinant piasą,

bet šiame pastatyme žiūrovas ją matė užkulyje pro išpjovą sienoje. Su kiekviena Pypkės replika jos galva pasirodydavo išpjovoje ir po replikos vėl dingdavo. Taip vaidinama Pypkė (D. Juknevičiūtė) darė įspūdį šmėklos ar vaiduoklio, slankiojančio pasieniais ir tykančio pagąsdinti esančius kitoje sienos pusėje. Pypkė kalbėjo gera dikcija, bet buvo jaučiama per daug pastangų pasakyti sakinių pakankamai garsiai ir aiškiai; ir tos ryškios pastangos sunaikino replikų potekstes, palikdamos tekstą be širdies, be jausmo. Gi teksto pirmoje dalyje (iki Zeto atėjimo) Pypkė yra šiltame, kartais draugiškai priekaištingam kontakte su personažu A, ir ji nėra vaiduoklis iš palėpės. Ją galima laikyti dalimi A. Jo dialogas su Pypke laikytinas pasikalbėjimu su savimi. Tad iki Z. atėjimo Pypkė neskirina graikų tragedijų choro vaidmuo. Po to, kai autoriaus įstumtas Z pasirodo scenoje, Pypkė pasikeičia. Nuo čia ji iš tikrųjų gali būti choras, orakulas, mūsų bendruomenės centro valdyba, pa-

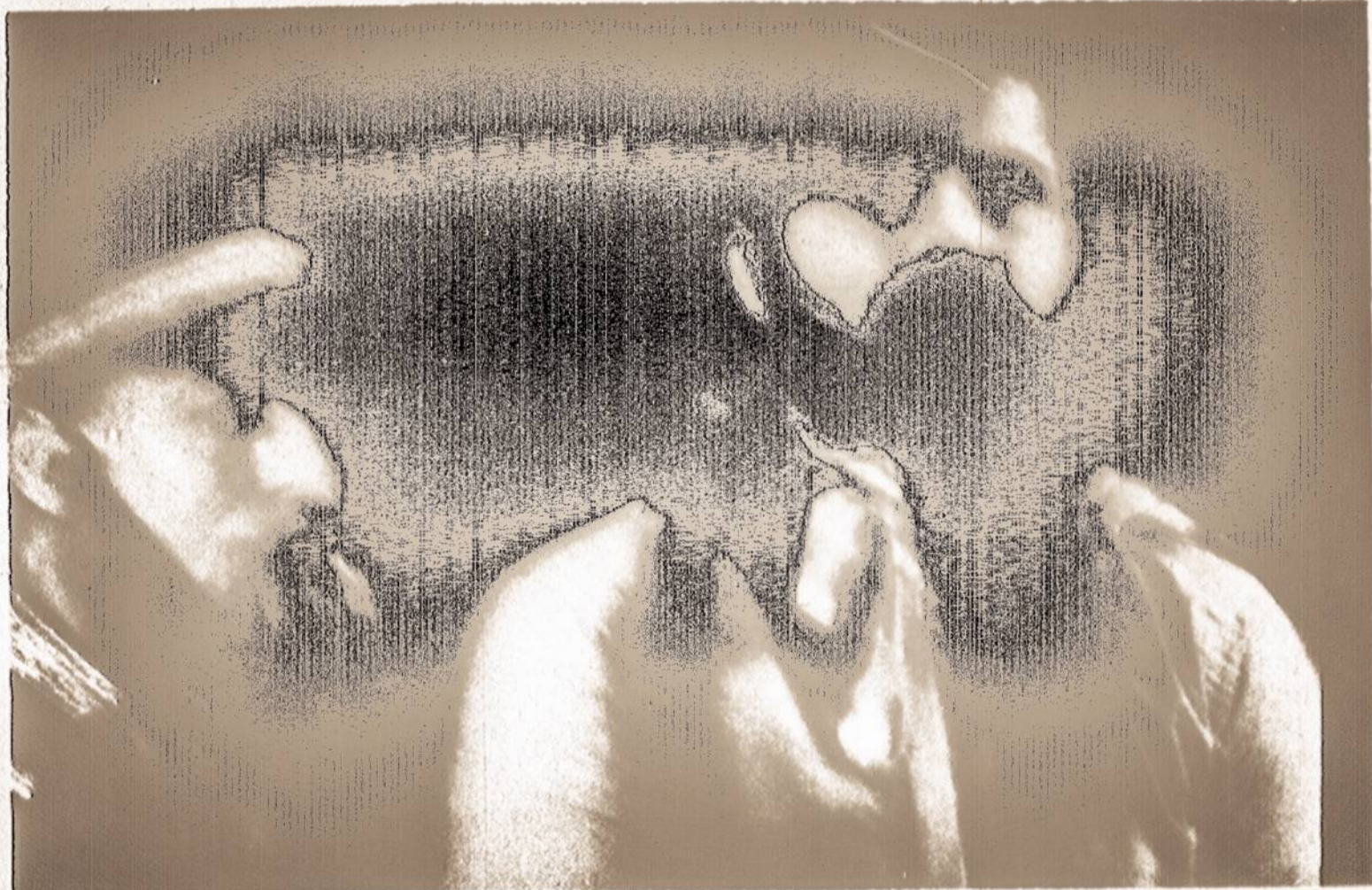
Iš "BARZDOS" - P. Sandanavičius ir "plikagalvis vadas" Vytautas Valiukas.

nis intymas, lyg paslapties atskleidimas -- tai būtų padėję iškelti potekstes ir išryškinti jų prasmę. Bendrai sakant, Vasiliausko žodis skambėjo nuoširdžiai ir tikrai.

Didysis spektaklio uždavinys buvo parodyti vaizduojamo Pypkėje įvykio beprasmiskumą. Tam reikėjo išieškotos, tikslios mizanscenos, tinkamos vaidmenų krypties ir reikiamo personažų santykiavimo su aplinka ir su savimi. To New Yorko lietuvių teatro kolektyvas galėtų pasiekti tik dirbdamas bent kiek tinkamesnėse sąlygose.

***
Antrasis veikalas New Yorko lietuvių teatro premjeros balandžio 29 d. buvo Landsbergio vienveiksnis satyrinis farsas Barzda. Farsas turi savo estetiką, kurią valdo vaizduotė, intelektas, o ne jausmas. Šiuo atžvilgiu farsas yra lyg ir kontrastas melodramai, kur lemiantis vaidmuo priklauso kaip tik jausmui. Šamojingas sprendimas, netikėta, neįtikimiausia išieitis iš kiekvienos situacijos yra farsas dvasia ir kraujas.

Tešiamo 8 psl.

Iš FARSO "BARZDA" - su barzda Petras Sandanavičius, "barzdotas vadas" Vytautas Valiukas.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Ostrausko Pypkėj kaip tik taip ir atsitinka, kad grįžta iš "anapus", pagal autorių iš žemės, papasakoti, kodėl ir kaip buvo atsiskirta su šiuo gyvenimu. Žinoma, toks siužetas yra tikra nesąmonė ar absurdas, o gal labai drąsus farsas. Pypkės personažas A, ateidamas į sceną, turbūt, ir kvatojasi iš Ostrausko dramos ir iš suėjusių ją pažūrėti.

nino į sceną, nes toks stambus "baldas" subuitintų scenovaizdį ir sugriautų vieningą vaizdą, o tai reikėtų erdvės "įžaidimą" žemiškuoju balastu. Turbūt, absurdo sąskaiton pianino klaviatūra buvo išprausta tarp staktos ir durų; galėjo ji būti pastatyta ir prie sienos -- mažiau būtų buvę darbo.

Autorius pačios Pypkės neįleido į sceną, tik jos

rapijos komitetas ar Vliko šeimas. Bet spektaklyje Pypkė nesikeitė: ji buvo ištikima savo pastangom nuo pradžios iki galo perduoti tekstą garsiai ir aiškiai.

Nesikeitė ir A (V. Valiukas). Pirmoje dalyje, iki užmigimo kedėje, jo apatiškumas aplinkai, lyg išsiblaškiusio mokslininko, gerai derinosi su situacija -- kai ką tik pabudęs iš miego nesusigauo kur kas yra. Gi dvikovoje su Z, A yra gyvas žemės žmogus, ir šito išryškiniui reikėjo aiškaus lūžio vaidmenyje. Dalinai tas pats pasakytina ir apie Z, (K. Vasiliauskas), pasmaugusį A dėl deimanto, kuri Z įtarė esant įsegtą A pypkės galvutėje, ir kuri jis norėjo laimėti kaip savo dėdės palikimą, su kuriuo jis galėtų apsiginti nuo slogaus kasdieninio rūpesčio duonos kąsnio ir guolio. Z vaidmuo irgi vyksta labai skirtingose situacijose, ir tą skirtumą privalu parodyti. Z monologas, kuriame jis pasakoja, kodėl ir kaip čia viskas vyksta, skambėjo lyg raportas viršininkui. Vietom būtų tikęs jautres-

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS Savininkas

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVĖMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis
kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus,
apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo
priemonėmis į visas pasaulio vietas.
MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias
pasaulio vietas.

MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai
pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkeliūnaitė, Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Sirvydas, English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editors: Edvardas Sulaitis and Jonas Valaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

Atkelta iš 1 psl.

Sužiedėlis Aidų žurnale, nors, kaip istorikas, rodos, privalėtų geriau žinoti, kokios gi pajėgos istorijoje iš tikrųjų veiklios. Didžiausia ir svarbiausia pajėga yra pati tauta, nes jos draugai, kurie dažnai pasirodo esą "fair weather friends".

***

Amerikos Balse Vokietijoje per eilę metų dirbdamas, Banaitis turėjo progų giliau sekti lietuvių gyvenimą Lietuvoje. Mus, anuomet lankydamas, įspėjo, nesiskubinti segti "išdaviko" sągūčių Lietuvoje dirbantiems. Jo pažirta vis labiau įsigali. Veik tą patį anądien pareiškė Prancūzijoje gyvenęs gerbtinas mūsų valstybės vyras Ernestas Galvanauskas. Jo brolis Amerikoje, G. Galva, taip pat, rodos, jau linkęs atsiskirti savo suakmenėjusių pozicijų, nes Drauge pareiškė: "Šaukiantieji nepalaikyti ryšių su tauta nesugeba suprasti uždavinio ir rodo nepajėgumą galvoti bei veikti. Aišku, išeiviai negali nutraukti saitų su tauta".

***

Saitų ieškojimą, galima sakyti, pradėjo Amerikos lietuvių poeto Tysliavos pasimatymas, lietuvis su lietuviu pagrindu, su Lietuvos poetu Mieželaičiu. Nuo to laiko nubėgo daug vandens. Vienybės leidėja ir Vienybės redaktorė Lietuvą jau nesykį lankė — vis su teigiamomis pasėkomis. Lietuvą lankė Vienybės bendradarbis P. Lapienė ir buvęs Vienybės reikalų vedėjas D. Klinga, kuris net interview su Paleckiu turėjo. Daug Amerikos lietuvių matėsi ir kalbėjosi su Amerika lankiusiais Lietuvos intelektualais: rašytoju Baltušiu, prof. Kubilium, dr. Vladimirovu. Iš Lietuvos vis daugiau atvyksta čia gyventi. Yra tokių, kurie po to vėl grįžo į Lietuvą. Po architekto Varno, Lietuvą lankė visa eilė Amerikos lietuvių (teisėjas Ziūris, dr. Vitkus, keli kunigai) ir vis gausėjanti turistai. Menininkui Vizgirdai Vilniuje buvo suruošta paroda, ir jis nuvežė 417 skaidrių (slides) mūsų menininkų darbų. Artistė Pūkelevičiūtė nusiuntė Vilniui savo filmą "Aukso Žąsis", o iš ten atėjo Karnavičiaus operos "Gražinos" gaidos. Operą dabar stato lietuviai Chicagoje. Viską apvainikuoja lietuvių Bendruomenės valdybos Prancūzijoje suruoštas Žalakevičiaus filmo rodymas ir priėmimas, kuriame dalyvavo buvęs Lietuvos karo attaché pulk. Lanskoronskis.

Tai tik spaudoj plačiau pasireiškiantieji ir žinomesni veikėjai. O kur plačioji visuomenė, kuri Lietuvą jau lanko šimtais ir tūkstančiais kasmet? Nejam veiksniai nori ir nuo jų nutolti?

***

Suakmenėjusias pozicijas ištiko du smūgiai: Amerikos-Sovietijos konsulatų sutarčiai pritiriamas JAV Senate ir anglų vyriausybės susitarimas su Kosyginu "apsikeisti" Baltijos aukso mainais su Maskvos čia išaldytais anglų piliečių turtais. Tiesa, pareikšta, kad tai nėra pripažinimas Baltijos valstybių inkorporavimo Sovietijon, bet Valstybės departamento rekorduose yra atvejų, kur nepripažinimai išvirto pripažinimais, o Anglija nuo seniausių laikų vadinama "perfidious Albion". Nežinome, ar Anglijos lietuviai sugebėjo paveikti vyriausybę mainuose apsaugoti Baltijos diplomatams teisę iš aukso gauti iki gyvos galvos atitinkamas pensijas, kaip anuomet Vienybė patarė.

***

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

VYRAI, LAIKYKITĖSI!

Taip jau užsukta, kad šią vasarą rengiasi į Lietuvą nuvykti grupė jaunų vyrų sportininkų. Aplankysią tėvynę, su tenykščiais lietuviais pasportuosią. Grįšią į savo bazes.

Apie sumanytą sužinojo Naujienos. Linkę nuo kelionės vyrus atkalbėti: "... šis sumanymas nepadės mūsų politiniam veiksniam išlaikyti Washingtono esamą status quo — Lietuvos okupacijos nepripažinimą". Žinoma, nepadės, tik ir neapsunkins. Atrodo, Naujienoms neaišku, kodėl Washingtono nepripažįsta sovietams Pabaltijoj. Ir nepagrįstai įtaria, kad tai daroma tik dėl lietuviškų veiksmų veikimo. Laikas suprasti, kad tai tik mitas, kiek panašus į pasaką būk garnys atnešas mažus vaikus.

Toliau: "Ta kelionė niekuo neprisidės mūsų okupuoto jaunimo tautinės sąmonės palaikymui". Šis Naujienų sakinyvis rodo, kad į Lietuvą reikia nuvažiuoti ir su gyvena tauta pabendrauti būtina ne tik sportininkams, bet ir redaktoriams. Žiūrėkite — jie tiek primiršo tėvų kalbą, kad į klausimą, "prie ko neprisidės?", atsako naudininku. Gali neprisidėti prie palaikymo, o ne "prie palaikymo". Ir dar blogiau: Naujienos kalba apie "mūsų okupuotą jaunimą". Lietuvos jaunimas okupuotas sovietų, o ne "mūsų", atseit ne Naujienų. Išeivijoje visi mes turime sunkumų su grynos lietuvių kalbos išlaikymu, bet tautinės sąmonės palaikymas remiasi kalbos mokėjimu, ir lietuvių kalbos vadovėliai net ir ant redaktorių stalų yra daug vertingesnė medžiaga už politinius klišėjimus.

"Jie ten tautinės dvasios turi pakankamai", porina Naujienos. Žinoma, turi. Kitaip ir sportininkų nebūtų kvietę. Juk net ir Gimtasis kraštas anąsyk pažadėjo išeiviams padėti išlaikyti lietuviybę.

Naujienos lyg kokį sukta košę maišo, galų su galais nesuveda ir pagaliau prisipažįsta: "... mano pavargę žodžiai...". Tikrai, Naujienos kalba pavargusiųjų žodžius, rašo pavargusiųjų straiplius, atstovauja pavargusius.

Pavargsta širdys ir sustoja plakusios. Kapinės puošiasi naujais kapais. Laikas eina, niekas dar jo nesustabdė, nors ir kaip šaukė: "Laike, sustok!". Išeivijoje bendravimo su tautos kamieniu priešų yra gausu, bet jie mažėja dviem būdais: ar išmiršta ar susipranta. Mūsų karta jau puikiai jaučia savo gyvenimo saulutę pavakariop besileidžiančią. Reikia suprasti, kad fizinės kovos lauke ši karta jau negalės pasireikšti, nes jau dabar jos amžius senyvas. Bet yra ir paguoda: lietuvių tauta vis tiek gyvena. Ir dar — tik tėvynėje pasilikusiems lietuviams priklauso lemiamas žodis. "Ne mums, bet jiems priklauso Lietuvos ateitis", savo laiku teisingai pastebėjo J. Tysliava.

Tokiu būdu, sąmoningiems išeiviams, kurie nori iš tikrųjų savo tautai šiuo momentu padėti, tenka grįžti prie senos senųjų Amerikos lietuvių tradicijos: padėti, kuo galima, lietuviams Lietuvoje ir paklusti jų iniciatyvoms. Pirmasis Amerikos lietuvių politinis seimas 1906 metais Philadelphiaj buvo suauktas po Vilniaus Didžiojo Seimo, pareikalavusio Lietuvai autonomijos. To paties reikalavo ir Amerikos lietuviai. Antrasis didingas Amerikos lietuvių seimas, kuriame dalyvavo nepartiniai tautininkai ir katalikai, 1918 m. New Yorke įvyko įkandin Vasario 16 pareiškimo Vilniuje. Jis pritarė Lietuvos nepriklausomybei, nepritarė tik seime nedalyvavę socialistai. Šiuo metu lietuviai Lietuvoje labiau suvaržyti negu vokiečių okupacijos metu 1918 m. Tačiau, vis dėlto juntama, kad jie nori platesnių santykių su Vakarais ir su Vakaruose gyvenančiais lietuviais. Senųjų Amerikos lietuvių spaudoje išiviravusieji "naujieji" lietuviai, kažkodėl nepritarė senųjų lietuvių politinei tradicijai padėti kuo istorinėse sąlygose galima lietuviams Lietuvoje. Vietoje skatinti "veidu į Lietuvą" ir "draugišką ranką" nuotaikas, jie kurstė šaltojo karo šaltąsias nugaras. Tačiau, rodos, sveikoji lietuvių tautinė nuovoka jau visur ima viršyti. Religinis apeigų ir maldų raštų leidimų išeivių dvasiškija jau pripažino Lietuvos autoriteta.

Taigi, mūsų sportininkų laukia įdomios rungtynės. Anos rungtynės Lietuvoje ne tiek įdomios, nes jos žada būti draugiškos. Tiek Lietuvoje, tiek čia šauksime valio abiem pusėm, nežiūrint, kuri laimės rungtynes.

Įdomios rungtynės bus prieš išvykstant: iš vienos pusės — grupė jaunų sportininkų, o iš kitos — grupė politinių niurzgų su pavargusiais žvilgsniais. Jaunieji vyrai, laikykites, nepralaukite rungtynių su šiais seniūkščiais!

Nėra pagrindo, kad į Lietuvą nuvykę sportininkai bus verčiami šaukti: "Tegyvuoja rusai!", neatrodo, kad kas trukdys šaukti: "Tegyvuoja lietuviai ir Lietuva!". Jei nuvažiuosieji tinkamai pasirodys, bus iš šios kelionės neabejotinos tautinės naudos ir ten ir išeivijoje. Bendrai imant, iš anos pusės į Vakarus atvykę lietuviai ligi šiol mokėdavo mūsų tarpe laikytis puikiai. Turėtų gerai apgalvoti, savo nuotaikų ir elgesio normas nusistatyti ir į ten vykstant sportininkai. Žinoma, Naujienų tipo isterika be jokių abejonių visoje pilnuomoje turi būti nurašyta į tautinius nuostolius.

Vyrai, laikykites!

STEBUKLŲ KOŠĖ

Darbininkas daug popieriaus sugadino su vadinamu Skiemonių stebuklu. Būk tai Skiemonyse, viename Lietuvos kaime, už valstiečio kluono dobilienoje mergaitė pasirodžiusi Dievo Motina. Iš ta proga pareiškimų kai kurie lietuvių teologai išeivijoje jau ir išvadų pateikė.

Su Darbininku jau ir šiaip turime nekokių sąskaitų: išsišoka, skelbia melą ir neatšaukia, visuomenę maitina gaudais. Už neatsakingą plepėjimą šiam laikraščiu pritikty tokia atgaila. Esą, Skiemonyse buvusi tokia skalsti ir viežlyva mergina, kad net buvo verta, kad jai pasirodytų Dievo Motina. Ar negalėtų Darbininkas paskelbti anos skaisčios merginos gyvenimo nutikimus po to, kai ji tapo Dievo Motinos išrinktąja? Mes kai ką irgi žinome, bet pirmenybė užleidiame Darbininko stebuklų specialistams. Vai, bus jiems raukymosi neskanią košę kertanti!

AGENTAI, AGENTAI ...

Jau ne kartą patyrėme, kad vilniškė spauda apie lietuvių politinius darbus ir žmones, veikusius Vlikingene, kalba su didžia panieka. Ar turi pagrindo, didelis klausimas, bet kad bolševikai neatsisako malonumo į laisvintojų tarpą įmontuoti savo agentų, irgi tiesa. Labai keista, kad sovietai tokių agentų raportams labai pasitikti. Ne mažiau keista, kad ir laisvintojų įstaigų bei žmonių tarpe nei agentais, nei jų veikimo metodais niekad nebuvo rimtai domimasi. Yra didelė kvailystė agentų ieškoti tik tarp tų, kur su tarybiniais žmonėmis susitikinėja ir kalbasi, o visai nesidomėti savais "gerais" darbuotojais.

Stebina tarybiniai rašiniai apie Vakaruose krutancius veiksnius, ypač ten, kur eina kalba apie viešai neskelbtas smulkmenas, jie pilni pletkų bei insinuacijų. Ir anąkart švyturio reportažas, ypač kur nukalbėjo apie G. Galvos nusidėjimus ar apie butelius su proklamacijomis, — reportažas rodo, kad buvo naudotasi tūlo gan aiškiaus, bet veiksmių "neišaiškinto" veikėjo raportu, žinoma, "gero" veikėjo raportu.

Išeivijos lietuviuose apstu politinio naivumo ir nesusigaudymo, kad net ir anoje pusėje kartais apsigauja.

Kultūriniai prasiveržimai iš Vakarų pavojingai sovietų diktatūrai. Pernai Rygoje pavyko suruošti koncertas iš Izraelio atvykusiam liaudies dainų artistui Geulah Gillui. Žiūrovų tarpe kilo toks entuziazmas, kad įsikišo policija ir areštavo 3. Teismas juos nubaudė po 2 metų kalėjimo už "chuliganizmą".

Ką parodė LB rinkimai

Rengiant jaunimo kongresą, kilo ypatinga erzelynė: čia prof. J. Kubilius lankėsi pas mūsų veikėjus, čia mūsų veikėjai stengėsi su juo susitikti; tatau sukėlė reakciją iš konservatorių pusės.

Krikščionių demokratų centro valdyba savo biuletenio 6 nr. paskyrė savovicę-pirmininkę Br. Razgaičio puolimui prieš L. B. valdybą - Bačiūną, St. Barzduką, Kamantą ir jaunimo kongreso pirmininką Algį Zaparacką pateisinti, bet Razgaičiui nepasisėkė minėto kongreso rengėjus sukompromituoti ir išmesti, pakelčiant juos kitais.

Spaudoj buvo didesnio ar mažesnio pritarimo B. Razgaičiui, bet lietuviškoj visuomenėj - daugiau simpatijų Razgaičio puolamiesiems negu jo ultrakonservatyviai, "juodašimtiškai" linijai, kuri remiama ne sveika logika, o politišku volūntarizmu.

Nuo Razgaičio puolimo niekas nenukentėjo: Kamantas ir Alg. Zaparackas paliko kongreso priešakyje, o St. Barzdukas gavo liet. gydytojų 1000 dol. premiją už ilgametį sėkmingą veikimą.

Algio Zaparacko niekinimą palaikė ir kr. dem. leidinys - Tėvynės Sargas 27 nr., bet ir tai nieko negelbėjo: A. Zaparackas, pasimatęs su Vilniaus universiteto rektorium prof. J. Kubiliu, dėl to neprarado savo populiarumo: jis laimėjo rinkimus į LB tarybą, o Razgaitis liko už durų. Ir girdėti, kad jis matėsis su kitu tūzu iš Lietuvos - su buvusiu ateitininkų veikėju dr. Ant. Juška; vadinasi, "nepasitaisė", o rinkimus laimėjo.

Sveiko proto nepraradus, buvo aišku, jog Alg. Zaparackui pateiktas kaltinimas

buvo akivaizdžiai kvailas... "Noriu, kad jūs, chebra, kontaktuotumėt CIA ir pareikalautumėt, kad delegacija iš Lietuvos būtų parūpinta kongresui." Kas gali patikėti, kad Alg. Zaparackas, išėjęs mokslus JAV, nežino žvalgybos kompetencijos ir siūlo savo "chebrai" per amerikine žvalgybą išgauti iš sovietinės Lietuvos jaunimo delegaciją. Šis naivumas Zaparackui buvo griozdiškai jo oponentų užkabintas, todėl nepriėjo jo autoritetui nepakenkė.

Po šitų triksų dar vienas: buvo išsiuntinėti kvietimai į diskusijas dėl Vyt. Žalakevičiaus filmo demonstravimo Paryžiuje š. m. IV. 30 d. Jei tos diskusijos būtų įvykusios, tai būtų buvusios priimtoms skambios rezoliucijos, smerkiančios Paryžiaus lietuvius, ir spaudoj paskelbtos, bet to nebuvo, tad, reikia manyti, kad iš tų "garsių" diskusijų išėjo pšš... Visuomenės jas suboikotavo ir tuo parodė, kad ji ėmė kritiškai žiūrėti į ultrakonservatorių daromus juodašimtiškus triksus, kad nieko kito nebūliko, kaip papiketuoti susirinkimą, kuriame kalbėjo dabartinis VLIKo pirmininkas dr. Valiūnas, būtent, parodyti kelis V. Žalakevičiaus filmo vaizdus ir "ko Lietuva laukia" iš politinės emigracijos, būtent, "kovos, o ne bendradarbiavimo su komunistais.

Komunistų dabar Lietuvoje daug daugiau negu ekstremistų konservatorių JAV tad sunku pasakyti, kodabar Lietuva laukia. Yra daug duomenų manyti, kad Lietuvai nusibodo žmonių kraujo liejimas ir neapykanta vienų kitiems, kad Lietuva laukia taikos ir meilės epochos atėjimo.

J.S. MATGIS

Uragvajaus lietuviai

Montevideo lietuviai turi net tris savaitines radio valandėles: T. Jėzuitų vedamą lietuviškai, o kitas dvi vietine kalba. Jos gina ir garsina visa, kas lietuviams brangu, iš dalies atstoja laikraštį, dainomis gaivina lietuviškas nuotakas. Vyt. Dorelio vedamas choras "Aidas" dalyviais negausus, bet veiklus ir drausmingas, yra svarbus veiksnys bažnyčioje, salėse ir gana dažnai pasirodymas televizijoje ir radio programose. Su pasisekimu lietuvių vardą garsina ir tautinių šokių ansamblis "Gintaras", kviečiamas į televiziją, sveitintaučių pobūvius ir dažnai dalyvaudamas savųjų parengimuose. Gintariečiai, dalyvavę jau pirmuose P. Amerikos lietuvių kongresuose.

Pažymėtina dar Uragvajaus Liet. Kultūros Draugija, atšventusi savo 35 metų gyvavimo sukaktį. Tai ne tik seniausia, bet ir pajėgiausia nesrovinė organizacija, kuriai šiuo metu vadovauja daugiausia jaunimo su pirmininku G. Mačianšku. Turi nuosavas patalpas, biblioteką, arti poros šimtų narių ir dar daugiau prijaučiančių. Ilgą laiką ši draugija buvo vienintelis ištikimų lietuvių centras Uragvajuje. Ji turi

artimus ryšius su parapija ir su Lietuvos Pasiuntinybe.

Kaip kitų P. Amerikos lietuvių, taip ir Uragvajuje gyvenančių tautiečių jau artimiausia ateitis, lietuviškosios kultūros pratęsimas ir talka Lietuvos išlaisvinimui remsis jaunąja karta. Jos lietuviškumas yra tad gyvybinis mūsų emigracijos likučių reikalas, kuriam daugiausia dėmesio skirtina ir mūsų kongresuose.

Senesnioji karta jau sparčiai retėja, o jaunimo tik dalis dar nepasiduoda nutautėjimo bangai. Komunistuojantis elementas tebesilaiko užkietėjęs. Praregėjo tik vienas kitas iš raudonųjų eilinių, bet ne iš vadų ar vadinamųjų aktyvistų.

Tačiau kad ir negausūs Uragvajaus lietuviai patriotai, kad ir neturėdami pakankamai kultūrinių pajėgų ir stipresnių finansinių rėmėjų, taigi gyvendami ir veikdami nelengvoje sąlygoje.

Lietuvos Pasiuntinybė tebeveikia pilnomis teisėmis. Atstovas A. Grišonas ir spaudos atašė K. Čibiras talkina ir tautiečiams ir bendradarbiauja su sveitintaučiais, kur Lietuvos reikalai šaukia ir sąlygos leidžia, daug toliau dar už Uragvajaus ribų.

FLORIDOS LIETUVIŲ DEMONSTRACIJA dėl Anglijos išdavimo Pabaltijo tautų aukso sovietams. Demonstraciją organizavo Anita Karns, dalyvaujant A. Skudzinskienei, Z. Kaulakiui, Stangvilams, O. Petrušienei, taip pat latvių ir estų atstovams. Floridos pabaltiečių draugijos vardu telegrama buvo pasiųsta Anglijos karalienei ir jos vyriausybei. Anita Karns, demonstracijos iniciatorė, yra žinoma veikėja ir menininkė Floridoj.

STEBĖTOJO PASTABOS

Apie pirmąjį Vienybės leidėją miręs J. Laukys pasakodavo: "Greta Šliūpo ir Burbos, Juozas Paukštys buvo trečias to meto tėvynainis, dirbęs tautiniai išbūdančių Amerikos lietuvių dirvonouose. Jis įsteigė laikraštį Vienybę ir ją leido grynai patriotiniais sumetimais, nelaukdamas pelno. Tikrovėje, laikraštis jam nešė nuostolį. Jis troško lietuvius matyti sąmoningais, vieningos tautos nariais, nuveikiančius didelius darbus, lygiomis su didesnių tautų žmonėmis. Pats buvo ne rašytojas ir ne diplomatas. Redagavimą būdavo paveda išimtinai redaktoriams, kurie dažnai mainėsi, todėl vienoda linija buvo sunku išlaikyti. Paukštys išleido daug naudingų tautinio turinio knygų".

Draugas editoriale galvoja: "Politinė sritis per siaura visus Amerikos lietuvius sutalpinti. Todėl pagrindinė veikla tegali vykti visuomenės, švietimo ir kultūros srityse, nes jos gali apimti visus". Tai Vienybės sena siūloma mintis!

Pernai Lietuvos mokyklose ir kursuose mokėsi apie 875,000 žmonių. Universitetai ir kitas aukštąsias mokyklas baigė apie 4,000. Įvairių technikų išauklėta apie 14,000.

Drauge V. Bgd. rašo: "Lietuvoje išaugo nauja, inteligentinė karta, komunistiškai (?) išauklėta, bet pilna tautinių, kultūrinių, net religinių ilgesių. Negalime likti abejingi jos atžvilgiui!" Deja, Bgd. neperodo kelių.

Varšuvoje valdžia išleido trejų metų kursams anglų kalbos vadovėlius pavadinimu "My English Book". Žinote, kas autorius? Nagi -- Jan Mockūnas, neabejotinai, lietuvis.

DR. L. GRICIUŲTĖ, rašytojo Augustino Gričiaus duktė, yra medicinos mokslų daktarė, daug pasižymėjusi moksliniais tyrimais plaučių vėžio srityje. Praėjusiais metais dalyvavo Japonijoje įvykusiame priešvėžiniame kongrese, kuriame su pasisekimu skaitė pranešimą apie savo tyrimo darbus šioje srityje.

Įdomu būtų žinoti, ar yra Lietuvoje talentų, kurie, žinodami negalėsią dabartinėse sąlygose laisvai spausdintis, rašo, taip saktant, "stalčiams" ir laukia patogesnio rytojaus? Iš Sovietijos tolygių raštų yra pasprukusių ir išspausdintų užsienyje, bet Lietuvoje, matyti, arba nerašoma, arba neturima jokie pasitikėjimo išievių lietuvių nuoširdumui, nes raštų per geležinę uždangą neat-siunčiama, kaip būdavo spaudos draudimo laikais.

Ukrainų Susivienijimo organas "Svoboda" kitais metais minės 75 metų sukaktį. Ruošiama bankietas New Yorke, į kuri kviečiama žymūs ukrainų ir amerikiečių žurnalistai. Mūsų laikraščiai minėjo, 50, 60, 80 metų sukaktis, bet mūsų "didžioji" žurnalistų sąjunga ne arbatėlės nei vienam nesurengė!

Apskaičiuota, jei visi skolingi prenumeratoriai tučiuoj Vienybės administracijai skolas prisiųstų, suplauktų per \$10,000. Tada Vienybės leidimo senos skolos būtų apmokėtos ir Vienybės reguliarus leidimas būtų užtikrintas. Taigi -- žymi atsakomybė tenka Vienybės skolininkams! Problema yra išlaikyti toliau 80 metus einanti dr. Basanavičiaus Aušros ipėdinį Amerikoje.

Pas mus vis dar svarstoma "ką nors" parašyti ir išleisti, minint 50 metų nepriklausomos Lietuvos paskelbimą. Ukrainai taip pat tolygią sukaktį savo Ukrainos minės, bet jau turi septynių tomų prof. Stachovo veikalą "Ukraina v dobi Direktorii UNR (1918-1920)". Tomai po 272 iki 422 pusl. kiekvienas. Kainuoja kietais apdarais \$32. Pas mus gi nerandama lėšų išleisti svarbią ir išsamią 1863 metų sukilimo istoriją, kurią parašė dr. K. J. Jurgėla.

VLIKo vice-pirm. J. Audėnas kviečia "visuomenininkus, politikus ir plunksnos žmones" spaudoje plačiau pasisakyti dėl atstatymo laisvos, nepriklausomos, demokratinės Lietuvos. Jo šauksmas bus tyruose, nes platesni pasisakymai nepralenda pro aštrią suakmenėjusių pozų cenzūrą. Mažai turime redaktorių, kurie gerbtų ir mylėtų laisvą lietuvių žodį!

Iš pasikalbėjimų su amerikiečiu, studijavusiu pusemetį Vilniaus universitete, paryški, kad jaunimas Lietuvoje veržte veržiasi į aukštesnius mokslus, ypač gamtos ir technikos: būtent, medicinos, inžinerijos ir chemijos fakultetus. Veržiamasi į Politechnikos institutą, nes studentai nešaukiami kariuomenės ir gauna vietas Lietuvoje. Apie santvarką nekalba, bet galima pagrįsti, kad nevertų, jei ji ir sugriūtų.

MANO DIENOS LIETUVOJE

V. Tysliavienė

Vienas mano pirmųjų vizitų Vilniuje buvo pas "Vagos" leidyklos direktorių Joną Čekį, kurio rankose buvo Juozo Tysliavos poezijos rinktinės "Nemuno rankose" išleidimas.

Lydimą Nelės Vosyliūtės, iš "Neringos" viešbučio "Vagos" leidyklą nuėjome pėsčios. Žavėjau Vilniaus švara. Gatvėje - jokio popiergaliuko, jokios šiukšlėlės, o prie Lenino aikštės moterys plovė šaligatvius ir laistė raudonai žydinčias gėles.

"Vagos" leidykla įsikūrusi naujai atremontuotame ir šviežiai išdažytame 3 aukštų name, esančiame Lenino prospekte nr. 50. To pastato koridoriai ir kambariai iškloti kilimais, įspūdis geras. Raštinėje buvo kelios jaunos, gražios lietuvaitės, dirbančios prie rašomųjų mašinėlių. Viena jų palydėjo mudvi į direktoriaus kabinetą, kuris taip pat kilimais išklotas, bet jo stalas, kaip ir visose leidyklose, perkrautas rankraščiais. Prie sienų knygų lentynos su "Vagos" leidiniais. - Tai pagaliau atvykote... Jau seniai jūs laukėme, - direktorius tarė pasisveikindamas.

Netrukus ant staliuko atsirado kavos, pyragaičių ir konjako. Taip prilimami svečiai iš užsienio. Tik tada prasideda pokalbiai.

- Kaip gyvena mano kolegė Salomėja Narkėliūnaitė, - Jonas Čekys pirmiausia teiravosi. Nusiskundė, kad ji jau du kartus lankėsi Lietuvoje, bet vis, prasilenkė, vis neteko jos sutikti. O jiedu, pasirodo, vilniečiai, kartu dirbę įvairiuose laikraščiuose. Prisiminė įsiai ir tas dienas, kai Vilnius tapo lietuvių...

- Salomėja palikau Vlenybę leisti, bet ne tokiose sąlygose, kaip jūs čia dirbate, - aiškinau Čekiui.

Lietuvoje, kaip pastebėjau ir savo pirmojo vizito metu, žurnalistai ir literatai visiškai nesupranta ir netiki, kokiose sunkiose aplinkybėse leidžiami mūsų laikraščiai, kaip sunkiai verčiasi mūsų knygų leidyklos. "Neįtikėtina" - jie sako, - "kad taip būtų tokiame turtingame kapitalistiniame krašte, kur tiek daug Lietuvos išeivijos gyvena."

"VAGOS" leidyklai padovanota ažuolinė galva. Kairėje - vienas iš leidyklos bendradarbių

JONAS ČEKYS

Jonas Čekys, "Vagos leidyklos direktorius, neseniai sulaukęs 50 m. amžiaus, idomus ir šaunus vyras, savo darbą gliai myli. Jau tryliką metų kai jis dalyvauja Lietuvos kultūriname gyvenime, kasmet leidamas tūkstančius originalių ir verstinių knygų. Jo ir jo bendradarbių rūpesčiu pasiekta ir tai, kad pasaulinė literatūra būtų pasiekta Lietuvos gyventojams.

Už visokeriopus nuopelnus, "Vagos" leidyklai minint 20 metų sukaktį, žinomas poetas Justinas Marcinkevičius, prieš keletą metų lankęsis Amerikoje, Čekiui įteikė ažuolinę galvą kaip ištvėrmės ir atkaklumo simbolį. Ta ažuolinė galva dabar puošia Čekio kabinetą. Žavėjau tų kūrinių, kaip ir Lietuvos grafiškų knygų iliustracijomis, bei "Vagos" leidyklos išleistomis knygomis.

Čekio padėjėjų Saboniui atėjus į kambarį, pasirašėme sutartį ir už Tysliavos poezijos rinktinę man išmokėjo avansu 1,400 rublių. Tai beveik 1,400 dolerių. Pasijutau labai turtinga, nes iš Amerikos teatsivežiau vos keliasdešimt dolerių. Bet kaip tuos rublius pakeisti į dolerius ir juos panaudoti Vlenybės reikalams grįžusi Amerikon, sukau galvą...

Su Vosyliūte, Čekiui ir kitais patraukėme į Vilniaus viešbutį pietauti ir "Nemuno rankose" poezijos rinktinę aplaistyti. Išgėrėme po taurę konjako, paskui vyno ir suvalgėme skanių lietuviškų šaltų barščių.

Išėinant iš "Vilniaus" viešbučio restorano, kaž kas vyrišku balsu sušuko: - Tysliavienė, kur eini, negi mūs nepažįsti!

Tai buvo vienas iš turistų, anksčiau atvykusių į Lietuvą su didžiule ekskursantų grupe iš New Yorko, vienas iš Vlenybės skaitytojų.

- Turbūt, manęs nenori pažinti, nes už prenumeratą seniai nemokėjęs, - įsiai prie visų pareiškė.

- Apie tai nežinau, - jam atsakiau, - bet, jei norite, tai ir dabar galite man sumokėti už prenumeratą. Tai būtų labai įdomu, kad už Vlenybės prenumeratą skaitytojas atsilvygino Gedimino papėdėje...

- Dabar negaliu, - įsiai atsakė, - atsiskaitysiu grįžęs Amerikon.

- Tai matot, kokie mūsų skaitytojai, - Vosyliūtei ir Čekiui pastebėjau. *Bus daugiau*

Mano apsilankymo metu taip atrodė Neris ties Vingio parku.

St. Va

Midaus ragas

Pagarsėjęs šis gėrimas. Apie jį senovės dainose dainuojama, praeities legendose sekama. Dažna mūsų liaudies pasaka šiais žodžiais užsibaigia: "Alų, midų gėriau, per barzdą varvėjo, burnoj nieko neturėjau". Ir senos pilių sienos dar mena tuos laikus, kada per tauro ragų kraštus midus liejosi.

"Lietuvių tautos istorijoje" T. Narbutas rašo apie didžiulius liepų miškus dzūkų žemėje, drevinę bitininkystę ir auksaspalvį prosenių gėrimą -- midų ir Simonas Daukantas "Naudingos bičių knygelės" pratarinėje mini, kad septynioliktame amžiuje į Anglijos, Ispanijos, Italijos dvarus keliavo Lietuvos midus ir medus.

Bėgo šimtmečiai. Bočiai į milžinkapius nusinešė midaus gamtinio paslapčio. Tik vienamė kitame muziejuje žalvariu ir sidabru kaustyti taurų ragai paliko.

Rodėsi jau niekas neatgaivins senojo midaus darymo meno. Bet Stakliškėse -- mažame dzūkų miestelyje -- prieš kelerius metus vėl pakeltas užmirštas midaus ragas. Naujomis spalvomis sutvisko bočių gėrimas. Gimė naujas lietuviškas midus!

... Sidabru spindi didžiulės cisternos. Tamstame rūsyje sklinda maloni šiluma. Fermentacijos cecho darbininkas -- senas aludaris -- Mikas Ulozas šypsosi:

-- Ar girdite, kaip vaikšto? O kai įsismagina -- pats uždainuoja. Šiltas midutis, o neramus...

Cisternose -- tūkstančiai litrų "Bočių", "Dainavos" gėrimo, išvirto iš gryniausio medaus. Ir ne bet kokiol Sunešto iš žydinčių liepų, obelių, baltųjų dobilų žiedų, kveplančių žolynų. Netinka tas medus, kurį bitės renka viržiuose, grikiuose, smaluotuose pušynuose.

O šiame rūsyje -- ramu. Vėsioje patalpoje supilta po 7000 litrų kiekvienoje statinėje įvairiausio midaus. Čia gėrimas išsistovi, įgauna skonį ir spalvą. Po keleto metų statinėse "užremia" midų. Ir tik prabėgus nustatytam laikui, visomis saulės spal-

vomis buteliuose nušvinta "Bočiai", "Trakai", "Dainava".

... Girgžda geležiniai vyriai... Šviesos pluoštas iš tamsos išplėšia sienas, sukrautas iš didžiulių akmenų. Jas prieš 120 metų dar mūrijo dzūkai -- baudžiatinkai midaus gamintojai. Šis pilies požemių primenantis rūsys savotiškai gerblamas. Čia Lietuvos dvidešimtpenkmečio išvarkėse pagamintas lietuviškas balzamas. Ne viena statinė jo stovi ir dabar rūsiuose. Praeis dveji treji metai, kol midaus mėgėjai išmėgins jo skonį. Balzamai pagaminti reikia laiko.

Mainosi Midus. Gintaro, aukso -- visomis vaivorykštės spalvomis. O nuo kiekvienos jo rūšies kitaip kibirkščiuoja brangus stiklas.

Stakliškių lietuviško midaus gamyklos technologas Aleksandras Sinkevičius, ilgus metus visą energiją, paskyrė senam, užmirštam menui.

-- Tikras midus -- gardus, sveikas gėrimas. Tas mane ir skatina dirbti.

Lietuvišką midų "Bočiai", "Dainava", "Trakai", "Vilnius", lietuvišką džiną "Nemunas", balzamą jau žino ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Stakliškių gėrimai spėjo pabuvoti parodose Maskvoje ir Lelpcige.

Neseniai Stakliškėse išvirtas galvus, malonaus skonio "sausas" midus. Stovi rūsiuose ir keletas statinių, kuriuose supiltas dar neturintis pavadinimo gėrimas.

Buvęs senas bravoras turės savo ateičių. Stakliškėse išauks šiuolaikinė lietuviško midaus gamykla. Jos korpusus jau galima pamatyti projektuotojų brėžiniuose.

G. LUOKIS

* Vilniaus universitete 13 lietuvių ir 1 žydų akademikai apgynė disertacijas daktaro laipsniui. Visi buvo iš technikos ir gamtos mokslų, išskyrus du humanitarų: Simas Karaliūnas gynė Seniausieji baltų ir slavų kalbų santykiai, o Vincentas Drotvinas -- XIV-XVIII a. lietuvių raštų sudurtiniai daiktavardžiai.

Nepaprastai pigios kainos KELIONEI Į LIETUVĄ

ir kitas SOVIETŲ SĄJUNGOS dalis

KAINA TIK \$518 į Vilnių ir atgal

\$16.00 asmeniui į dieną. Privatus kambarys su vonia (2 asmenims). Mes parūpiname kelionei bilietus asmenims, kurie atvyksta iš Lietuvos čia apsilankyti.

RAŠYKITE arba SKAMBINKITE COSMOS TRAVEL BUREAU

45 WEST 45th STREET New York, N. Y. 10036 Telefonas: CI 5-7711

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

JAPONAI TENISE NĖIYEIKIAMI

Švedijoje įvykusiose pasaulio stalo teniso pirmenybėse beveik visus laimėjimus pasiglemžė Japonijos atstovai. Jie laimėjo vyrų ir moterų komandinės varžybas, o taip pat ir vyrų bei moterų vienetus ir moterų bei mišrų dvejetą. Japonai buvo priversti pasisuoti tik vyrų dvejete, kur pirmaisiais išėjo pirmenybių šeimininkai -- švedai. Pirmenybėse nepasirodė buvę pasaulio galiūnai -- tenisininkai iš Raudonosios Kinijos.

Gerai šiose pirmenybėse pasirodė Sov. Sąjungos moterų rinktinė, kurios sudėtyje žaidė ir lietuvaitė -- Laima Balaišytė. Ji komandinėse rungtynėse pasirodydavo tik dvejeto susitikimuose. Pavienėse varžybose lietuvaitė nelabai vyko ir ji į pirmąsias vietas nepajėgė prasimušti. Violeta Nešukaitytė, kuri atstovavo Kanados moterų rinktinėi, irgi pasiekė laimėjimų. Kanados rinktinė, pralaimėjusi prieš Lenkiją, V. Vokietiją ir Daniją, nugalėjo Šveicariją ir Liuksemburgą. Šiose paskutinėse dvejose rungtynėse Nešukaitytė pelnė po tris taškus laimėjo (vienetus ir dvejeto varžybas). Moterų vienete ji turėjo iškristi po pirmojo susitikimo, tačiau paguodos rate pasiekė ketvirtfinalį.

Kalbant apie Nešukaitytę, reikia pasakyti, jog ji ne-

trukus dalyvaus JAV atvirose stalo teniso pirmenybėse San Diego, Californijoje, kur gins praėjusiais metais iškovotą meistrės titulą.

Ji Toronte taip pat žaidė ir vyrų II divizijos komandinėse stalo teniso pirmenybėse ir ten ji puikiai užsirekomendavo. Už šį "vyrišką" pasirodymą savo kolekciją ji papildė dar dvejomis taurėmis.

R. TAMULIS IR POZNIAKAS -- Į ROMĄ

Lietuvos boksininkai R. Tamulis ir D. Pozniakas (lenkų kilmės vilnietis) yra Sov. Sąjungos bokso rinktinės eilėse, kuri dalyvaus Europos bokso pirmenybėse, prasidėsiančiose gegužės 24 d. Romoje. Šie boksininkai yra skaitomi vieni iš pajėgiausių savo svoriuose visoje Europoje ir yra jau laimėję pergales ankstesniuose Europos čempionatuose.

KRONIKA

* LIETUVOS PAJŪRIS -- Montrealyje leidžiamas laikraštis 1967 m. Nr. 1-2 išdėjo ilgą rašinį Klaipėdos Sporto Sąjungos (KSS) 40 metų sukakčiai paminėti. Straipsnis yra pailustruotas gausybe senų nuotraukų.

* CHICAGOS LITUANICOS futbolininkai eilinėse pirmenybių rungtynėse gegu-

CHICAGOS LIETUVIŲ futbolo veteranai dabar jau pasitenkina tik rungtynių stebėjimu. Nuotraukoje (iš k.): R. Jenigas, A. Martinkus, V. Miceika, R. Kozėnas-Kozėniauskas, J. Perkūnas stebi lietuvių futbolininkų pasirodymą Marquette parko aikštėje. E. Šulaičio nuotrauka

žės 7 d. Marquette parko aikštėje gavo pylos nuo meksikiečių Necaxos 2:1. Meksikiečiai žaidė gerokai geriau tik jiems nesisekė šaudyti į vartus. Lituania savo įvartį pasiekė iš 11 metrų baudinio, kuri realizavo šios rūšies specialistas H. Jenigas.

* CHICAGOS NERIES mergaičių tinklinio komanda balandžio 17-19 dienomis žaidė Central AAU tinklinio pirmenybėse Navy Pier patalpose. Čia Neris užėmė IV vietą. Balandžio 9 d. tose pačiose patalpose įvykusiose Chicago miesto pirmenybėse Neris mergaitės sugriebė II vietą.

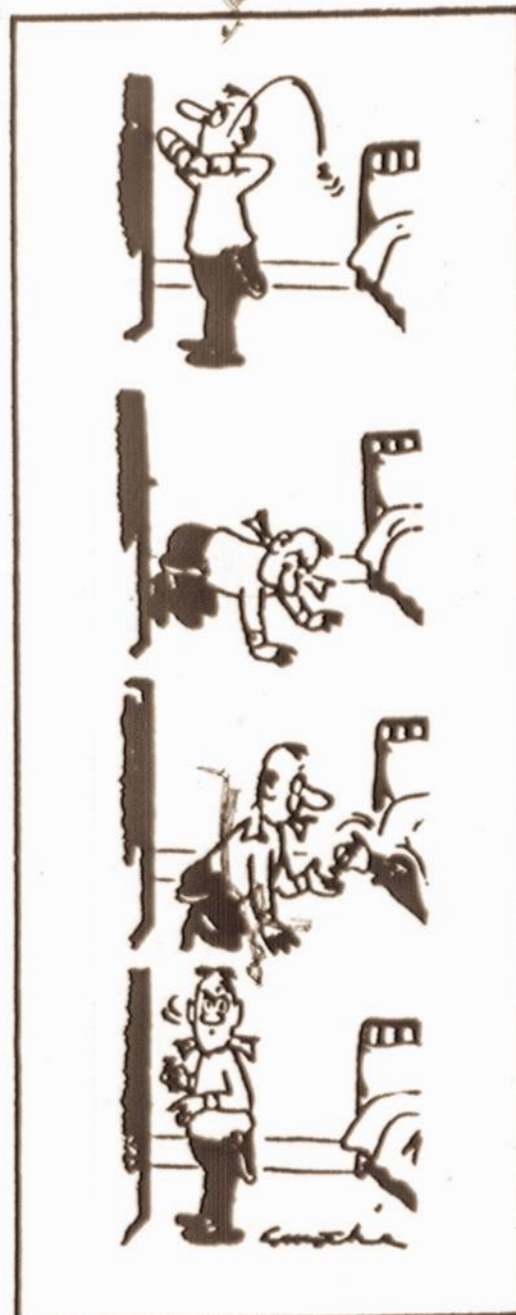
* SPORTO SĄJUNGOS Centro valdybos šaukiama specialiai SALFASS--gos sporto darbuotojų konferencija įvyks birželio 3-4 dienomis Clevelande -- Ciurlionio namuose, 10908 Magnolia Drive.

* CICERO ATEITIS jauniai laimėjo Chicagoje įvykusias išaiškinamąsias rungtynes dėl S. Amerikos liet. jaunių A klasės meis-

terio vardo. Jie įveikė Chicago Lituanią. Kaip žinome, Cicero Ateitis į baigmę pateko -- diskvalifikavus Chicago Arą, kuris turėjo nelegalių žaidėjų.

* CHICAGOJE yra steigiamas Lietuvos golfo klubas. Nors lietuviai čia golfa žaidžia jau seniai, bet jokio oficialaus vieneto iki šiol jie neturėjo sudarę. Birželio 11 d. Cog-Hills Country Club aikštėse yra rengiama lietuvių golfo diena ir klubo vadovybės sudarymas.

HUMORESKA...

Tie, kurie gali įsakinėti gestais, neprivalo daug kalbėti.

Jeigu žvėris žudytų sąmoningai, tai vadintųsi žmogišku refleksu.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuviams Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVERgreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas VIRginia 6-1800

Tel. TAYlor 7-9842

T H E

Arlington

ONAS IR JONAS VALAIČIAI Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

C. A. Voket

(Vokietaitis)

41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y.

Tel. NEWton 9-6620

Skaniausia lietuviska duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADZIUNAS, Sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus prašome telefonuoti: STagg 2-5938

36-40 Stagg Street Brooklyn 6, N. Y.

VIENYBĖ

* VIENYBĖS SKAITYTOJUS, apmokėjusius savo prenumeratą, vėl turime atsiprašyti, kad šis numeris juos pasiekia taip pavėluotai. Taip vis atsitinka dėl finansinių sunkumų - jeigu tik nesukeliame tiek, kiek reikia lėšų spausdinimo išlaidoms apmokėti, tai laikraštį nepajėgime laiku išleisti. Tuo tarpu, kai keturi didieji New Yorko dienraščiai jau užsidarė, nors buvo finansuojami milijonierių, mes, Vienybėje, vistiek pasiryžę laikraštį leisti ir jam aukotis, kaip iki šiol darėme, nes tai vienintelis NEPARTINIS IR SENIAUSIAS lietuvių laikraštis pasaulyje. Prašydami savo skaitytojų paramos, primename, kad Vienybė įsikūrė tada, kai lietuviškai spausdintas žodis buvo uždraustas ir didesnė dalis mūsų tautos žmonių buvo analfabetai, nemokėjo nei skaityti, nei rašyti, o negausi inteligentija - surusėjusi, ar sulenkėjusi.

* ALGIRDAS LANDSBERGIS, profesorius Fairleigh Dickinson universitete, New Jersey, priklauso paskaitininkų kadrai "Education about Communists through refugee program", dažnai važinėja su paskaitomis.

* STASYS VAŠKYS, gegužės 7 d. vardadienio proga, pagerbtas Bielių viloje, Huntington, N. Y.

* IRENA IR KĘSTUTIS NEMICKAI, Richmond Hill, N. Y., susilaukė sūnaus, kuriam duotas Ričardo vardas.

* J. V. VALICKAS, Vienybės ilgametis skaitytojas, jau porą mėnesių gydosi Veteranų ligoninėje, Lyons, N. J. Jam dar teks pergyventi porą operacijų ir porą mėnesių pabūti ligoninėje.

* G. RIDIKAS iš Woodhaven, išrinktas naujuoju New Yorko Liet. Bendruomenės pirmininku. Vicepirmininkais išrinkti A. Sabalis ir E. Laukys, sekretorė E. Sperauskienė, išdėtininku A. Gintautas. Revizijos komisiją sudaro A. Maceika ir dr. A. Skėrys.

* JONAS JURKŠAITIS, sulaukęs 59 m. amžiaus, mirė Brooklyne.

PYPKĖ IR BARZDA SCENOJE

Atkelta iš 3 psl.

Farse mažai patsoma psichologijos, gyvenimiškos tikrovės, buitinių įpročių ar amžinių tiesų. Bet visais tais elementais neatsisakoma naudotis, jeigu jie kartais tinka efektingam veiksmui ar vaizdai.

Landsbergio Barzda, kaip satyrinis farsas politinių vadų ir kairiųjų lie-

tuviško charakterio broužų, dažnai nueina iki vos bepriimtinos karikatūros. Barzdos tėvai (A. Uknevičiūtė ir K. Vasiliauskas) pasitinkdami sūnų, pirmo kurso studentą (P. Sandanavičius), grįžtantį namo atostogų, kreipiasi į jį žodžiu, "kūdikis." Ir tėvai belenktyniaudami meile savo sūneliui, tą kūdikį taip malonybina, kad vos begalima išarti -- kūdikėliukėlytis. Gausa karikatūrinio elemento Barzdoje lėmė ir pastatymo kryptį. Vargu Valiukas galėjo surasti kitą pastatymo stilių tinkamesnį negu karikatūrinis.

Elskus scenovaizdį suprastino kiek tik begalima. Koturkampis dangaus gabalas, laikomas įtemptų virvių, visiškai tiko satyrinio farsu nuotakai. Atrodė taupu ir vaizdinga. Nebuvo scenovaizdis tiek nuotaiingas kiek Viesulo Pypkė, bet domino žiūrovą kaip drąsi ir stilinga išdaiga, lyg ir kalbanti, kad viskas bus leista ir pateisinta, ką aktorius scenoje bedarytų, jeigu tik būtų atlikta lengvai ir stilingai. Tačiau nevisi aktoriai tuo dekoratoriaus leidimu pasinaudojo.

Be Pypkės aktorių, Barzdoje dar vaidino trys jauni, iki šiol scenoje nematyti vaidintojai: Albina Uknevičiūtė -- motina, Petras Sandanavičius -- Kiekvienis (studentas) ir Edmundas Vaičiulis -- kareivis. Jie visi savo uždavinius atliko, kaip sugebėjo ir kaip režisieriaus buvo vedami. A. Uknevičiūtė, iš prigimties turinti aišką dikciją, galėtų būti gera techniška aktorė. Vidus nevisuomet iš karto atsiveria; dažnai jis ateina tik po kurio laiko, kai išmokstama scenoje būti visiškai laisvu. E. Vaičiulis sąžiningai pagelbėjo tautų vadam, kurių jis turėjo net tris. Jis galėjo būti žymiai patrauklesnis, jeigu jis būtų bent kiek domėjęsis Onyte (D. Juknevičiūtė), bandęs su ja pafliuot. Juk liaudis, jei vadai nemato, visuomet daro, kas jai patinka. Sunkiausias uždavinys teko P. Sandanavičiui. Jam teko gyventi visą žmogaus gyvenimą -- nuo jaunystės iki žilos senatvės, ginant savo Aš nuo barzdotų ir plikagalvių vadų pasikesinimo jį sunaikinti. Jo vaidmuo buvo vedamas minorinėje gamoje. Prislopintos reakcijos ir dusliai taria-

IŠ "BARZDOS" - Dalia Juknevičiūtė ir Petras Sandanavičius ir "Barzdos" (Sandanavičiaus) tėvai: A. Uknevičiūtė ir K. Vasiliauskas.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

mas žodis daugiau reiškė ataklumą negu drąsą. Kiekvieno Ne, pasipriešinant vadų grasinimam ir viliojimam ar tėvų maldavimam ir patarimam, turėjo augti ir stiprėti, bet jis inertaiškai pasiliko toks pat iki galo. Čia reikėjo režisieriaus pagalbos.

Valiukas ir Vasiliauskas vaidino savo vaidmenius jiem įprastais metodais. Valiuko vaidinti trys vadai pravartu buvo ryškiau apibūdinti nevienbarzdom ir plikais pakaušiais, bet ir jų esmingesniais skirtumais. Vasiliausko gerai tariamas žodis jam daug gelbėjo sukurti įtikinantį Kiekvienio tėvo personažą.

Onytė, kurią vaidino D. Juknevičiūtė, gal daugiausiai patenkino farsu kapryzus. Jos lengvas, stilingas judesys buvo kaip tik tai, kas reikalinga tam žanrui. Pradinėj scenoj jos kojos judesys, kurią ji kilnojo iš pasitenkinimo bučiuojama Kiekvienio, buvo be reikalo sumotorintas -- kiekviena kartą koja pakildavo ir nusileisdavo tokiu pat judesiu lyg kokio motoro svirtis, judanti visą laiką taip pat. Kartais ji turėjo, vos pakilus, šleptelt atgal, kad būtų aišku, jog tai juda gyvo kūno dalis.

Barzdos tempas nebūvo vienodas, vietom jis buvo perlėtas. Tokiem reiškiniam farsu žanras yra jautrus, galima sakyti, alergiškas. To pavojaus D. Juknevičiūtė išvengė Pypkėje, nuo pat pradžios įvedus spektaklį į tinkamą spartą.

Pypkės ir Barzdos spektaklių paruošimui talkininkavo Algimantas Daukantas -- režisūros padėjėjas, Vytautas Oniūnas -- šviesų technikas, Romas Vilkas -- scenos technikas, Donatas Banaitis -- muzikos vedėjas; dekoracijas tapė Vida Krištolaitytė ir barzdas pagamino Stasys Ilgūnas.

* JURGIO GLIAUDOS romaną "Ikaro Sonata" iš lietuvių į anglų kalbą išvertė prof. Raphael Sealey. Vyriausiojo asmens romane yra dail. M. K. Čiurlionis. Knyga leidžia Stasio Zobarско vadovaujama Manylands Books leidykla, Woodhavene, N. Y.

DARBŠTI LDD 7 KUOPOS valdyba, kurios rūpesčiu Prano Bručo svetainėje bal. 22 d. įvyko tradicinis Margučių balius. Iš k. į d.: pirm. Br. Spūdienė, I premiją margučių dalyje laimėjęs Pr. Spūdis, sekr. Ant. Buivydienė, stovi vicepirm. J. Rimavičius, išd. J. Buivydas ir sekr. adv. S. Bredes.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

II premiją laimėjusi už savo margučį LDD 7 kuopos metiniame Margučių baliuje brooklynietė Marytė Subačienė (dešinėje) su savo drauge Maryte Stukiene.

MOTERŲ VIENYBĖS PAVASARIO BALIUS

Gegužės 6 d. Knights of Columbus salėje Brooklyne, įvyko Moterų Vienybės tradicinis pavasario balius, kuriame dalyvavo apie 200 svečių.

Pramogai vadovavo naujoji Moterų Vienybės pirmininkė Elena Andriušienė. Jai talkino buvusios pirm.: P. Šimėnienė, U. Bacevičienė ir Helen Kulber.

Meninėje programoje dalyvavo solistas Liūdas Stukas. Jam akompanavo A. Kačanauskas. Moterys, be to, pravedė laimėjimų programą. Brangiausią dovaną - dail. Natalijos Jasiukynaitės piešinį, laimėjo vienybietis Antanas Daukantas iš Woodhaven, N. Y.